

A PETÍCIÓS JOG

A Maastrichti Szerződés hatálybalépése óta az Európai Unió bármely polgárának joga van panasz vagy kérelem formájában petíciót benyújtani az Európai Parlamenthez az Európai Unió hatáskörébe tartozó kérdések kapcsán. Az Európai Parlament Petíciós Bizottsága megvizsgálja a petíciókat, dönt elfogadhatóságukról és foglalkozik velük.

JOGALAP

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 20., 24. és 227. cikke, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartájának 44. cikke.

CÉLKITŰZÉSEK

A petíciós jog célja, hogy egyszerű formában lehetővé tegye az európai polgárok és az Európai Unió területén állandó lakhellyel rendelkező személyek számára, hogy panaszaikkal és fellépésre irányuló kéréseikkel az Unió intézményeihez fordulhassanak.

EREDMÉNYEK

A. Elfogadhatóság és követelmények (az EUMSZ 227. cikke)

Petíciót bármely európai uniós polgár, valamint valamely tagállamban lakóhellyel, illetve létesítő okirat szerinti székhellyel rendelkező természetes vagy jogi személy benyújthat, akár egyénileg, akár másokkal közösen.

A petíciók elfogadhatóságának feltétele, hogy tárgyuknak az Európai Unió tevékenységi körébe kell tartoznia, és a petíció benyújtóját közvetlenül kell érintenie. Utóbbi feltételt tágan értelmezik.

B. Eljárás

A petíciókra vonatkozó eljárásokat a Parlament eljárási szabályzatának 215–218. cikke, valamint V. melléklete (XX. szakasz) állapítja meg, amely egy parlamenti bizottságra, a Petíciós Bizottságra ruházza az illetékességet.

1. Az elfogadhatóság alaki követelményei

A petíciókat az Unió valamely hivatalos nyelvén kell megírni, az egyes benyújtók nevének, állampolgárságának és címének megjelölésével. A petíciókat elektronikus úton, az EP petíciós portálján keresztül vagy postai úton lehet benyújtani.

2. Az elfogadhatóság tartalmi követelményei

Az említett feltételeknek megfelelő petíciókat a Petíciós Bizottsághoz továbbítják, amely mindenekelőtt az elfogadhatóságukról dönt. Ehhez a bizottság ellenőrzi, hogy a petíció tárgya az Európai Unió tevékenységi körébe tartozik-e. Ha nem, akkor a petíciót elfogadhatatlannak nyilvánítják. Erről és a döntés okairól tájékoztatják a petíció benyújtóját. A petíciók benyújtóinak gyakran javasolják, hogy forduljanak valamely más nemzeti, európai vagy nemzetközi szervhez. A petíciók többségének esetében az elfogadhatatlannak nyilvánítás arra vezethető vissza, hogy a petíciók benyújtói – többek között az Európai Unió Alapjogi Chartájának alkalmazhatóságával kapcsolatosan is – összekeverik az EU és a tagállamok, illetve más nemzetközi szervezetek és testületek (például az ENSZ és az Európa Tanács) fellépéssel és jogorvoslattal kapcsolatos hatásköreit, feladatköreit és lehetőségeit.

3. A petíciók vizsgálata

A körülményektől függően a Petíciós Bizottság az alábbi egy vagy több intézkedést hozhatja meg:

- felkérheti az Európai Bizottságot, hogy folytasson előzetes vizsgálatot egy petíció tárgyában, és nyújtson tájékoztatást a vonatkozó uniós jognak való megfelelésről;
- tájékoztatás vagy további lépések megtétele céljából továbbíthatja a petíciót az Európai Parlament egy másik bizottságához (például a bizottságok jogalkotási tevékenységük során figyelembe vehetik a petíciókat);
- ha egy petíció olyan egyedi ügyre vonatkozik, amely különös figyelmet igényel, a bizottság az ügy rendezése érdekében felveheti a kapcsolatot az illetékes intézményekkel vagy hatóságokkal, vagy az érintett tagállam állandó képviselétől keresztül léphet fel;
- az ügy megoldásához alkalmasnak ítélt bármilyen más lépést is megtehet, illetve megfelelő választ adhat a petícióra.

A Petíciós Bizottság dönt arról is, hogy a petíciót a bizottsági ülés napirendjére tűzi-e. Amennyiben igen, a petíció benyújtója, a Bizottság és a tagállamok képviselői is meghívást kapnak az ülésre. Ezen az ülésen a petíció benyújtója ismerteti petícióját, a Bizottság szóban kifejti álláspontját, és észrevételeket fűz a petícióban felvetett kérdésekre adott írásbeli válaszhoz, majd az érintett tagállamok képviselői kaphatnak szót. Ezután a Petíciós Bizottság tagjai lehetőséget kapnak arra, hogy eszmecsere folytassanak a vita során felmerült kérdésekről, és további intézkedéseket javasoljanak.

Különleges esetekben a bizottság dönthet úgy, hogy meghallgatást vagy munkaértekezletet tart, tényfeltáró látogatást szervez az érintett országban vagy régióban és észrevételeket, ajánlásokat tartalmazó jelentést fogad el e látogatásról, vagy teljes körű jelentést készít és terjeszt az Európai Parlament plenáris ülésén szavazásra. Dönthet úgy is, hogy szóbeli kérdéseket terjeszt a Bizottság és/vagy a Tanács elé, és vitát tart a plenáris ülésen.

Ha egy petíció olyan általános érdeklődésre számot tartó ügyre vonatkozik, amely az uniós jog helytelen átültetését vagy alkalmazását fedi fel, a Bizottság a szóban forgó

tagállammal szemben – többek között kötelezettségszegési eljárás megindításával – intézkedéseket hozhat.

4. Lezárás

A bizottság az eljárás különböző szakaszaiban lezárhatja a petíciót, például a bizottság ülésén folytatott vitát követően az elfogadhatóságról hozott döntés után, ha további intézkedés nem hozható a petíció tárgyában, ha a petíció benyújtója visszavonja a petícióját vagy ha a petíció benyújtója meghatározott határidőn belül nem válaszol a kérdésekre.

5. Átláthatóság

Az Európai Parlamenthez benyújtott petíciók nyilvános dokumentummá válnak. Miután a Petíciós Bizottság az elfogadhatóságról határozott, a petíciók összefoglalóját és a többi vonatkozó dokumentumot az Európai Parlament valamennyi hivatalos nyelvén közzéteszik a petíciós portálon.

A petíció benyújtóját írásban tájékoztatják a petíciójával kapcsolatban hozott valamennyi bizottsági határozatról és azok indokairól, és adott esetben a rendelkezésére bocsátják a vonatkozó információkat és dokumentációt, amint a határozatok elérhetőek lesznek.

AZ EURÓPAI PARLAMENT SZEREPE

A szerződések szerint az Európai Parlament a polgárok petícióinak címzettje, ezért rá hárul a felelősség annak biztosításáért, hogy a petíciókban megfogalmazott állampolgári aggodalmakat maradéktalanul figyelembe vegyék. Ennek lehető legmegfelelőbb lebonyolítása érdekében a Parlament létrehozott egy külön bizottságot – a Petíciós Bizottságot –, hogy kezelje e petíciókat és koordinálja a parlamenti nyomom követési tevékenységét. Amint azt a Bizottság előző évi tanácskozásairól szóló éves jelentés^[1] is kiemelte, a Parlament mindig is a részvételi demokrácia kulcsfontosságú elemének tekintette a petíciókat. A jelentés hangsúlyozta továbbá a petíciók abban játszott fontos szerepét, hogy felfedik az uniós jog tagállamok általi helytelen átültetésének és végrehajtásának eseteit. Számos petíció jogalkotási vagy politikai fellépést, EU Pilot eljárást, előzetes döntéshozatalt vagy jogsértési eljárást eredményezett. A Petíciós Bizottság különösen aktív az alapvető jogok (a fogyatékosokkal élők jogai, a gyermekjogok, a hátrányos megkülönböztetés, a kisebbségek jogai, az igazságszolgáltatás, a szabad mozgás joga, a szavazati jog, a brexit), a környezet és az állatjólét, a belső piac, a szociális jogok, a migráció, a kereskedelmi megállapodások és a közegészség terén. Tényfeltáró látogatások, nyilvános meghallgatások, tanulmányok megrendelése, a petíciókkal foglalkozó bizottságok közötti nagyobb együttműködést biztosító petíciós hálózat létrehozása 2016-ban, a nemzeti parlamentekkel és hatóságokkal, valamint a többi uniós intézménnyel (nevezetesen az Európai Bizottsággal és az európai ombudsmannal) való együttműködés és párbeszéd jelentik mindazokat az eszközöket,

[1]A Petíciós Bizottság tanácskozásairól szóló éves jelentések az alábbiakról tartalmaznak információkat: a beérkezett petíciók száma, formája, állapota, kimenetele, az ország, a nyelv, az állampolgárság és a tárgy; az internetes portál; kapcsolatok a Bizottsággal, a Tanáccsal és az ombudsmannal; tényfeltáró látogatások, nyilvános meghallgatások, megrendelt tanulmányok és további kulcsfontosságú kérdések.

amelyek a petíciókban említett ügyek kezelését és megoldását hivatottak biztosítani. A Parlament emellett 2014-ben elindította a petíciós portálját, amely nagyobb és jobb nyilvánosságot és átláthatóságot biztosít a petíciók, valamint az állampolgárokkal való együttműködés és az EU-val való kapcsolattartásuk számára^[2].

Ottavio Marzocchi
05/2019

[2]<https://petiport.secure.europarl.europa.eu/petitions/hu/home>

